

CRISTINA JUNYENT
& CRISTINA LOSANTOS

LA VIDA QUOTIDIANA

ABANS I ARA

combel

COM VIVÍEM ABANS? COM VIVIM ARA?

Cada matí, després de llevar-te, fas un seguit de tasques rutinàries: et rentes, et vesteixes i et calces; esmorzes, potser mentre expliques als pares què has somiat. Després vas a aprendre a l'escola, fins que surts a jugar amb amigues i amics.

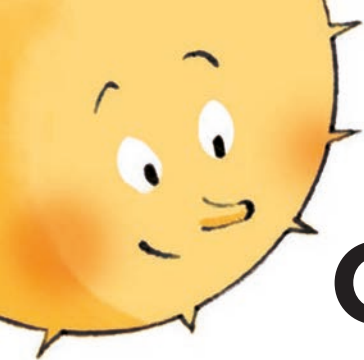
Potser et sembla que els nens i nenes sempre han fet aquestes tasques de la mateixa manera; doncs no.
Com es rentaven la cara, abans de tenir aixetes?
Com jugaven, quan no hi havia ordinadors?
I a casa seva, com guardaven el menjar abans que hi haguessin neveres?

La vida dels nostres avantpassats va passar fa molts anys,
i era ben diferent de com és ara!

En aquest llibre coneixerem com han canviat les formes de viure el dia a dia de tots nosaltres al llarg del temps.

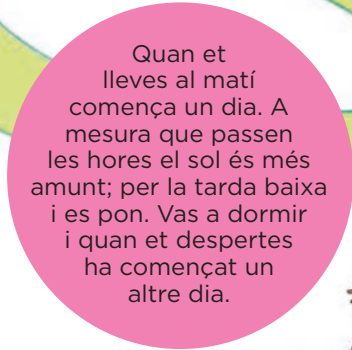

EL TEMPS QUE PASSA

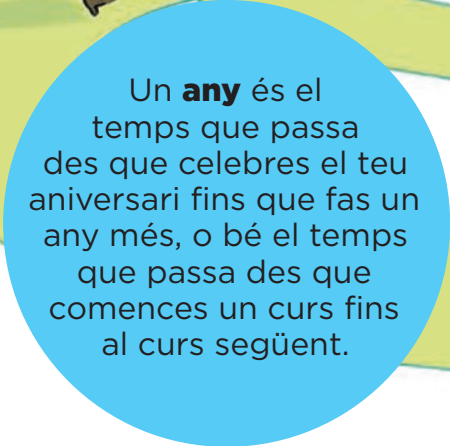
El temps no el podem tocar, però el podem comptar. Un **segon** és el temps d'un batec del teu cor, un **minut** és el que dura una cançó molt curta. En una **hora** pots fer un passeig pel parc o jugar un partit.

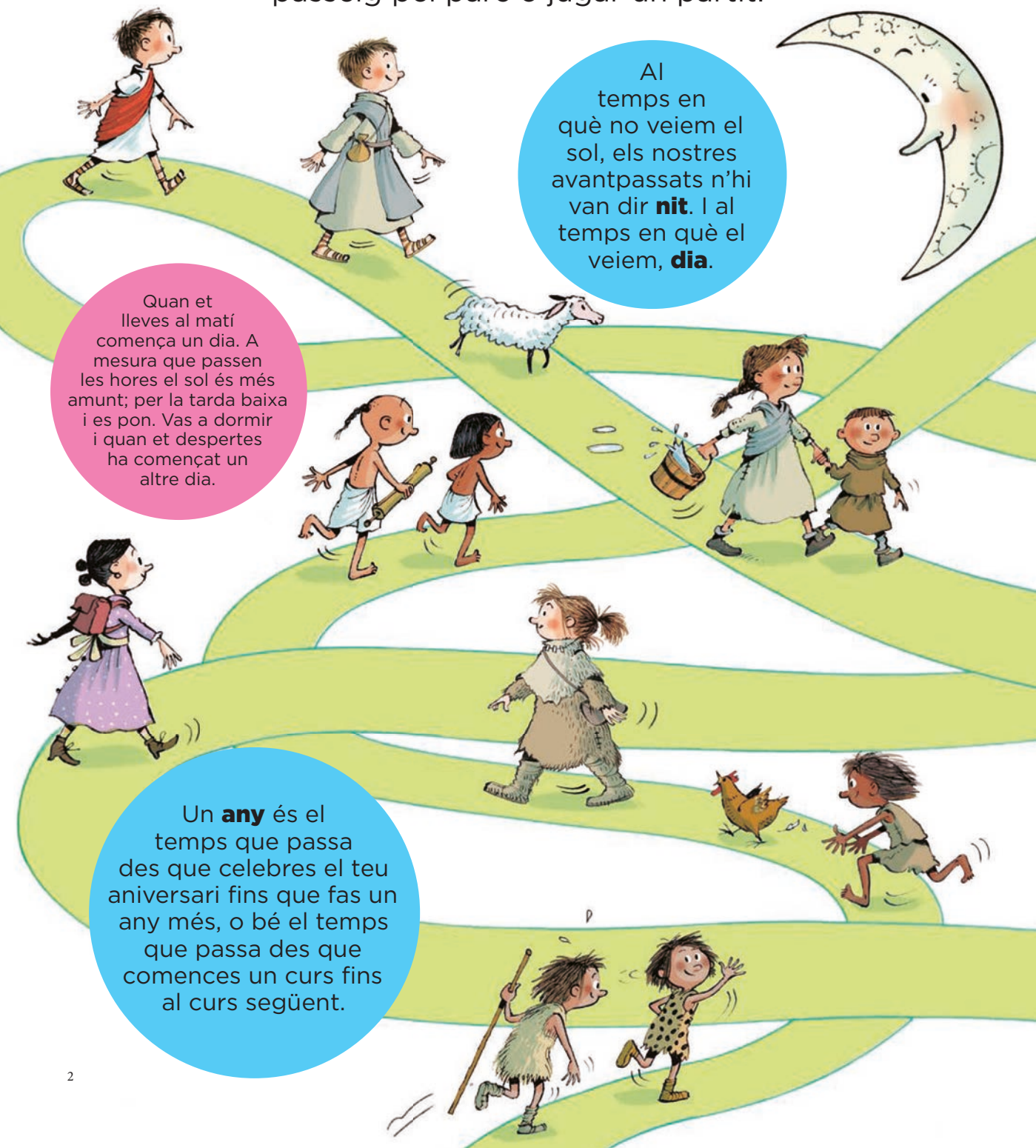
Al temps en què no veiem el sol, els nostres avantpassats n'hi van dir **nit**. I al temps en què el veiem, **dia**.

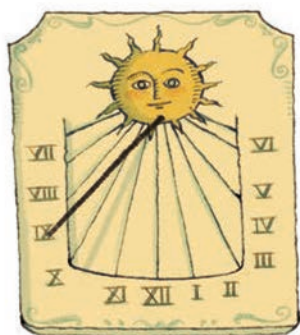

Quan et lleves al matí comença un dia. A mesura que passen les hores el sol és més amunt; per la tarda baixa i es pon. Vas a dormir i quan et despertes ha començat un altre dia.

Un **any** és el temps que passa des que celebres el teu aniversari fins que fas un any més, o bé el temps que passa des que comences un curs fins al curs següent.

ABANS les hores del dia es mesuraven amb rellotges de sol, que feien ombra a mesura que la Terra gira. Després, amb rellotges de sorra. Més tard es van inventar els rellotges d'agulles. **ARA** tenim rellotges digitals.

Durant l'any hi ha un temps que el sol escalfa més, és l'**estiu**. Al període que el sol escalfa menys en diem **hivern**.

Per mesurar els anys tenim **calendaris**. Quan hem gastat 100 calendaris, han passat 100 anys: un **segle**! És el temps que viuen les persones més grans.

Encara que els dies i els anys són cicles que es repeteixen, **el temps sempre va endavant**, no s'atura. Els arbres no han estat sempre com els veus. I nosaltres mateixos també creixem amb el temps.

Fa milers d'anys, i això són molts segles!, els **nostres avantpassats** feien les coses d'una altra manera. En les pàgines següents t'explicarem com era la seva vida quotidiana: com es rentaven, vestien o menjaven abans, a quins jocs jugaven o com viatjaven. I ho podràs comparar amb la manera com ho fem ara.

NETS I POLITS

Després de llevar-te, una de les primeres coses que fas cada matí és rentar-te la cara. També et dutxes sovint. Anar nets és important perquè no se'ns acumuli brutícia a la cara, les mans... I també a les dents! Com s'ho feien abans, quan no tenien aigua corrent?

Els nostres avantpassats **es rentaven al riu** o als salts d'aigua.

Quan van aprendre a fer galledes, duïen l'aigua a casa per banyar-se.

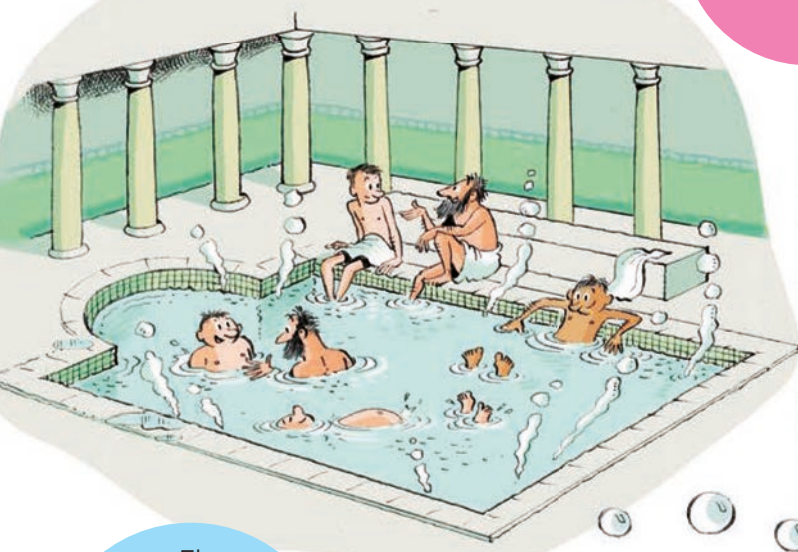

Ai, uix, em fa rebuig!

Abans es netejaven la **boca** i les **dents** amb branquillons o un drap (i en alguns llocs del món encara es fa així!). Els primers **raspalls de dents** són de fa més de 500 anys!

Els antics romans, en comptes de tenir bany a casa, anaven a les **termes** per rentar-se i passar temps amb els amics.

Ara, a moltes cases, a més de tenir aigua corrent, també hi arriba calenta!

El **sabó** desfà la brutícia. Els antics el van inventar barrejant aigua i greixos, i l'usaven sobretot per rentar la roba.

Abans els pares no s'afaitaven. Ara, molts ho fan cada dia, si no duen barba!

L'aigua és molt valuosa i escassa. Tanca l'aixeta quan t'ensabonis o et raspallis les dents!

RESIDUS PROPIS

Una altra cosa que segur que fas de bon matí és anar al vàter. L'aigua també ajuda en aquest moment, perquè arrossega el pipí i la caca i formen les aigües brutes, les que surten del vàter. Així, les aigües netes, les que fem servir per beure o cuinar, no es barregen amb els nostres residus.

ABANS, els nostres avantpassats van aprendre, després d'alguns mals de panxa, que no podien embrutar el riu d'on bevien.

Per això, quan havien de fer pipí o caca anaven al camp o al bosc, feien un **forat** a terra i tapaven el residu que hi deixaven.

Després es van inventar les **latrines**, un espai amb un forat per fer les necessitats. Solien estar fora de les cases per evitar les **mosques** i les **males olors**. De tant en tant, hi tiraven aigua per esbandir.

Els residus que sortien de les latrines quedaven sota terra. Temps després, anaven per canonades per dur les aigües brutes lluny de les cases. Així es van inventar les **clavegueres**, que ara recorren les ciutats per sota.

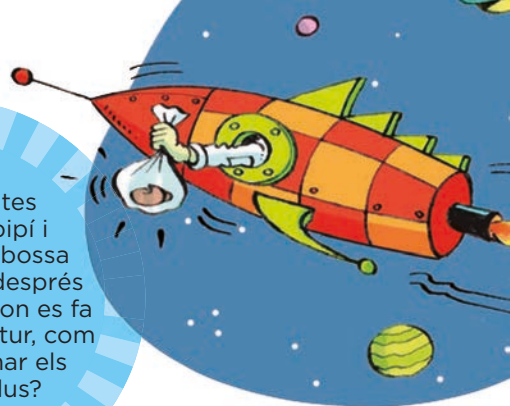
Ara hi ha vàters
que et netegen
amb un petit
rajolí d'aigua! No
cal ni paper.

Els antics romans tenien
latrines **públiques**. Hi havia
molts seients i s'estaven tots
junts!

Els astronautes
dispositen el pipí i
la caca en una bossa
de plàstic, que després
llencen a l'espai, on es fa
miques. I en el futur, com
podríem eliminar els
nostres residus?

Quan l'aigua corrent
va arribar a les cases
es van inventar els
vàters.

No fa ni 200 anys que
no cal sortir de casa!

Tot i que les
aigües netes i les
brutes se separen
molt bé, en alguns
llocs del món és millor
que preguntis, per
precaució, si l'aigua
de l'aixeta es
pot beure.

Ep, recorda
que el vàter
no és una
paperera!

ARA, per evitar llençar aigua
bruta al riu o al mar, es filtra a
les **depuradores**. I de vegades
es torna a utilitzar per regar
parcs públics.

L'AIGUA

Saps què tens en comú amb un ratolí? I amb els arbres? Doncs que tots els éssers vius necessitem **aigua** perquè el nostre cos funcioni bé; sense aigua no podríem viure. Fem servir l'aigua gairebé per a tot: beure, cuinar, rentar-nos, netejar la casa, regar les plantes... Però has pensat mai com obtenien l'aigua abans, i com ens arriba a casa ara?

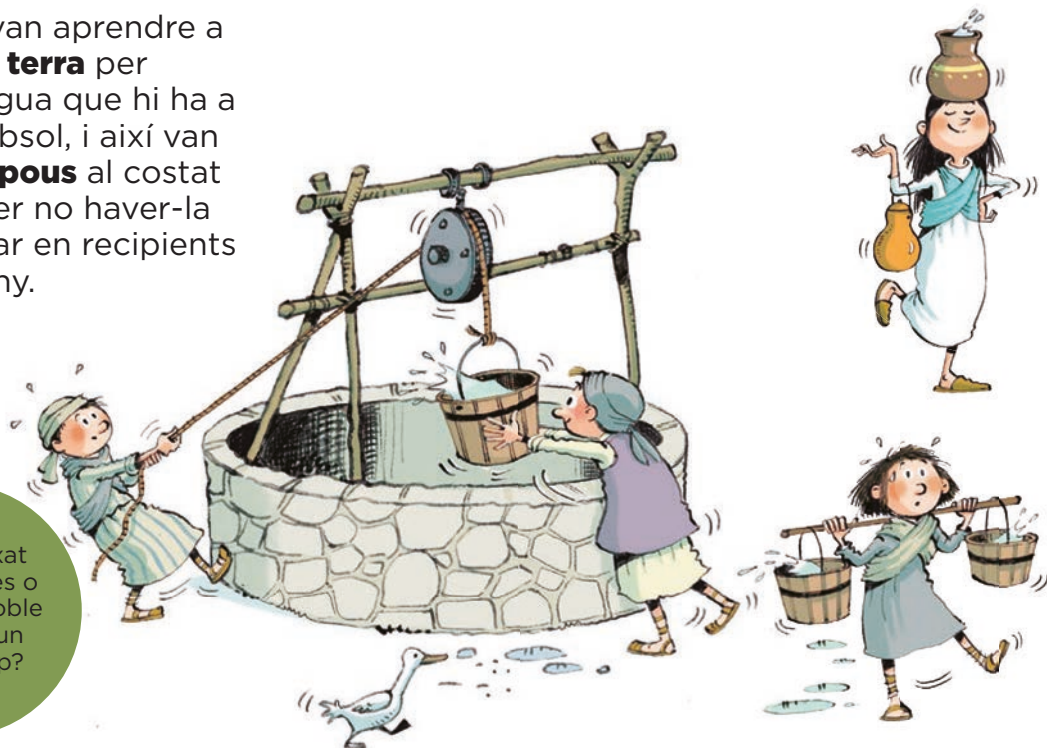
ABANS, els nostres avantpassats bevien l'aigua directament dels **rius** o les **fonts**, com fan els animals. Era perillós, perquè podien ser atacats per una fera o agafar una malaltia si no era prou neta.

Vivien sempre a prop d'on hi havia aigua. I encara ara moltes ciutats són a la riba d'un riu. T'hi has fixat?

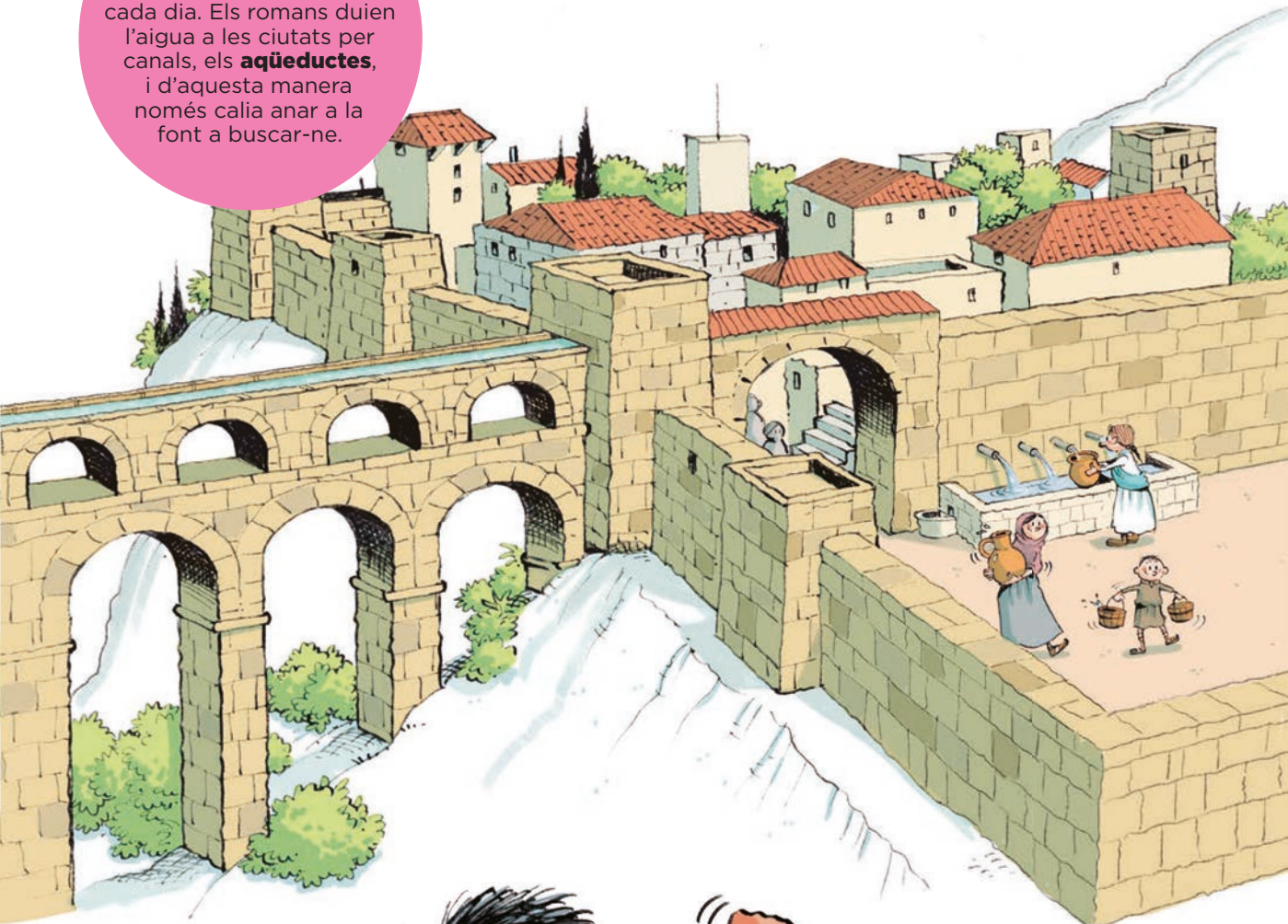
Quan van aprendre a buidar **fruites grans**, com ara la carabassa, o a fer pots de **ceràmica**, es van poder endur l'aigua a casa. Quina bona idea!

Més tard van aprendre a **foradar la terra** per agafar l'aigua que hi ha a sota, al subsol, i així van poder fer **pous** al costat de casa per no haver-la de carregar en recipients des de lluny.

T'hi has fixat si les masies o cases de poble tenen algun pou a prop?

Els antics recollien l'**aigua de pluja** per no haver-ne d'anar a buscar cada dia. Els romans duïen l'aigua a les ciutats per canals, els **aqüeductes**, i d'aquesta manera només calia anar a la font a buscar-ne.

ARA només ens cal obrir l'aixeta per tenir **aigua corrent: neta i potable!**

L'aigua arriba a les aixetes a través de les **canonades**. S'obté dels rius, els llacs o el subsol.

Abans, quan havien de dur l'aigua a casa en galledes, s'aprofitava tota! Ara, que ens arriba per l'aixeta, sembla que no s'acabi mai, però sí que es pot acabar. Cal no malbaratar-la!

LA VIDA QUOTIDIANA ABANS I ARA

Com hem tingut cura de nosaltres mateixos al llarg de la història? Com hem organitzat el nostre temps? I els espais on fem vida?

Les nostres tasques diàries, com ara vestir-nos, anar a l'escola o jugar, han canviat molt al llarg del temps. T'imagines la vida a casa teva sense l'electricitat o l'aigua corrent? No tindríeu nevera ni rentadora ni ordinador ni mòbil... Fins fa uns quants anys, els nostres avantpassats vivien sense tot això i se'n sortien!

Una guia visual amb solapes que ens descobrirà un munt de curiositats per conèixer **la vida quotidiana abans i ara!**

Combel Editorial és un segell d'Editorial Casals, SA
© 2024, Cristina Junyent pel text
© 2024, Cristina Losantos per les il·lustracions
Disseny gràfic: Enric Jordi
© 2024, d'aquesta edició, Editorial Casals, SA
Casp, 79 - 08013 Barcelona
combeleditorial.com

Primera edició: setembre de 2024
ISBN: 978-84-1158-137-0
Dipòsit legal: B-11629-2024
Imprès a la Xina

Advertència:
no recomanable
per a nens menors
de 3 anys. Conté peces
petites que poden ser
ingerides o inhalades.

CB/JE24050309/APO/AUG2024-1

combel
combeleditorial.com

COL·LECCIÓ
PER QUÈ SOM
COM SOM?

